

Вх. № 2-3 / 20.06.2011г. *Дж*

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ по Наказателен процес 05.05.17, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ, бр. 21/15.03.2011г.

Рецензент: проф. д-р Евгения Коцева

Кандидат: доц. д-р Добринка Иванова Чанкова

I. Кратки биографични данни за кандидата

Единственият кандидат в обявения конкурс доц. д-р Добринка Чанкова се дипломира с отличен успех в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ през 1987г. През 1993г. получава научната степен „доктор“ след успешно защитен дисертационен труд на тема „Разследване на лъжесвидетелстване“. В професионалната ѝ кариера важни периоди са работата ѝ като експерт в Комисията по правата на човека към 36-то Народно събрание /1992-1994г./ и член на Съвета по законодателството при Министерството на правосъдието /1995-1997г./ От 1999г. досега работи в Югозападния университет „Неофит Рилски“ - Благоевград, първоначално като асистент по Наказателен процес, а след хабилитацията ѝ през 2003г. до настоящия момент е доцент по Наказателен процес. От 2009г. е ръководител на катедра „Публичноправни науки и публичен мениджмънт“. Успоредно с основната ѝ работа през различни периоди от 1990г. досега е била хонорувана преподавател в СУ „Св. Кл. Охридски“ и Университета за национално и световно стопанство, а понастоящем в Нов български университет - София. Има дългосрочни специализации в: Япония - Международния виктимологичен институт „Токива“, САЩ - Колумбийския университет в Ню Йорк, Австрия - Центъра за решаване на конфликти в Штадшлайнинг, Англия - Университета в Кембридж и Франция - Съвета на Европа, и по-кратки обучения и изследователски визити в Италия, Унгария и Финландия.

Тази разнообразна професионална дейност и доказан стремеж към задълбочаване на познанията и уменията посредством допълнителна квалификация са се отразили особено благоприятно върху научната и педагогическата дейност на кандидата.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата.

Доц. д-р Добринка Чанкова има богата научна и научно-приложна продукция. В общия списък на публикациите ѝ се съдържат 68 заглавия, включващи монографии, сборници и учебни помагала, участия в колективни трудове, статии и студии, рецензии и научни съобщения, публикувани у нас и в чужбина. В конкурса участва с 37 публикации след хабилитацията ѝ като доцент. В съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България представен е самостоятелен монографичен труд, свързан с профила на обявения конкурс, озаглавен „Възстановителното правосъдие. Сравнителноправен анализ“, публикуван през 2011г., който ще бъде подробно рецензиран. Представени са още 5 глави и раздели в колективни трудове и 17 статии и студии, някои от които в съавторство. Представени са също така 3 учебни помагала, на които е съавтор или редактор, както и 6 рецензии и 5 научни съобщения. Следва да се отбележи, че 19 от общопосочените научни изследвания са публикувани на английски език, в доминиращата им част в авторитетни

колективни трудове или в реферирани списания в чужбина и у нас, и едно е публикувано на испански език. Фактът, че част от трудовете на кандидата са в съавторство може да се оцени като умение за работа в екип. В съответствие със съвременните тенденции, кандидатът представя 5 публикации в интернет и участва в електронно учебно помагало, разработено на английски език и преведено на немски, фламандски, испански и български езици, особено подходящо и широко използвано за дистанционно обучение в европейски контекст.

Отличителна характеристика на научно-приложната дейност на доц. Добринка Чанкова е дългогодишното ѝ интензивно и плодотворно участие в научни проекти и дейности. От 2002г. досега тя е участвала в 8 големи международни проекта, някои от които включват учени от елитни университети и изследователски центрове от над 20 страни, които проекти са спонсорирани преди всичко от различни специализирани програми на Европейския съюз - Програмата за превенция и борба с престъпността, ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ, КОМЕНСКИ, COST, AGIS и др. Много от тях завършват с колективни научни публикации, в които доц. Чанкова участва. Това е доказателство, че научните ѝ интереси кореспондират с най-актуалните теми на съвременността, които ангажират вниманието на водещи европейски учени и институции. В 4 от проектите тя е била координатор от българска страна, в 1 е била член на Управителния съвет, а в останалите - експерт. Участвала е и в 4 проекта на национално ниво и е била контактното лице и администратор за ЮЗУ „Н. Рилски“ по програмите на Европейския съюз СОКРАТ/ЕРАЗЪМ и „Учене през целия живот“ през периода 1999-2007г.

С активното си участие с доклади на международни и национални форуми кандидатът популяризира достиженията на българската наука, а не рядко ги доразвива и обогатява, съизмервайки се с високи европейски и световни стандарти. За последните 7 години Добринка Чанкова е направила презентации, много от които публикувани в авторитетни сборници, на 8 международни конференции и симпозиуми в Унгария, Швейцария, Италия, Япония, Испания, Франция и др. и на 7 национални форума; освен това е участвала в организирането и ръководството на редица научни прояви. Представените 7 отзива за научната ѝ продукция са изцяло положителни, справка за забелязаните цитирания включва 15 автора. Доц. Чанкова е утвърден автор и уважаван учен както в страната, така и в чужбина.

Предмет на детайлно рецензиране в настоящата рецензия, освен посочената по-горе монография, ще бъдат още две части от колективни трудове, две статии в научната периодика и две интернет публикации, в които се съдържат най-много приноси на кандидата. Достойнствата на останалите трудове ще бъдат посочени накратко, тъй като се констатира частично повторение с монографията, или те имат характер на учебни помагала, рецензии и научни съобщения.

///. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата

Основните научни приноси на доц. Д. Чанкова се съдържат в нейната монография *“Възстановителното правосъдие. Сравнителноправен анализ”*. Трудът е в обем 273 страници и представлява иновационно изследване, в което за пръв път българската аудитория се запознава детайлно и обхватно с концепцията за възстановителното правосъдие като един нов модел правосъдие, при което престъплението се разглежда от различен фокус, ориентиран към жертвата и възстановяването на причинените вреди. Обосновани са основните правни положения, целите, принципите, ценностите и предимствата на този вид правосъдие. Убедително

аргументирана е тезата, че то кореспондира както с интересите на пострадалия и извършителя, така и с интересите на държавата и обществото.

За да стигне до този извод, авторът е извършил задълбочен анализ на глобалната наказателна криза, дефицитите при функционирането на наказателно-правосъдните системи по света и прилаганите подходи към престъпността. Сред множеството проблеми е дискутираната с научна смелост заплахата от надигането на т. нар. „наказателен популизъм“. Изходна точка и обект на систематизация са подходите към престъпността към непълнолетните, като се обосновава приложимостта на част от тях и спрямо пълнолетните. Логично, основният акцент е поставен върху подхода на „възстановителното правосъдие“ като особено релевантен инструмент спрямо младите правонарушители, но не единствено спрямо тях.

Авторът със силни научни аргументи доказва преимуществата на възстановителното правосъдие. Първо, то предполага широко участие и консенсус. Това означава, че жертвите и извършителите на престъпления са включени във възстановителните процеси, но „вратата е отворена“ за всички, които смятат, че техните интереси са били засегнати. Второ, възстановителното правосъдие максимално се стреми да „изправи ситуацията“ след престъплението. В своя инструментариум то включва механизми за физическо, емоционално, психическо и финансово възстановяване на жертвата, която е поставена на преден план, и за възвръщане на чувството ѝ за сигурност. Извършителите също не са negliжирани - и за тях са предвидени възможности за коригиране, лечение и което е особено важно - за реинтегриране в обществото, с цел недопускане развитието на „криминалната им кариера“ и намаляване на рецидивизма. Трето, възстановителното правосъдие търси пълна и пряка отговорност от дееца, макар и не винаги наказателна, а имуществена, обществена и т.н. По отношение на общността - тя получава овластяване за действие за укрепване на социалните връзки и превенция на престъпността и се ангажира за работа за възвръщане на баланса, спокойствието и доколкото е възможно хармонията в обществото. Възстановителното правосъдие не игнорира органите на традиционното наказателно правосъдие, а съгласно предложението на автора следва да работи в симбиоза с тях. Съдът и прокуратурата, а според прогнозата на автора в недалечно бъдеще и полицията, стоят на „входа и изхода“ на възстановителните процеси - преценяват кои случаи следва да се отклонят към тях и одобряват крайния резултат, за да не се засегнат обществените очаквания за законност и публичния интерес. Така сполучливо се идентифицират още полезни ефекти от въвеждането на възстановителното правосъдие като алтернатива или допълнение на класическия наказателен процес - разтоварване на органите на наказателното производство, постигане на процесуална икономия, бързина, по-малък разход на средства, и т.н. Застъпването за възстановителното правосъдие означава радикално преформулиране на ролята и отговорността на държавата по отношение на престъпността, което се изразява с „принципа на субсидиарност“. Вместо държавата (или нейните институции) да поеме пряка и първостепенна отговорност за справяне с престъпността и последиците ѝ, то нейната главна функция според автора би следвало да бъде координатор, да предоставя информация, ресурси или услуги. И само в случаите, които не могат да бъдат задоволително решени от съответните общности или специализирани структури, държавата би трябвало да бъде окончателен арбитър и източник на справедливост, и да предоставя съдебен форум за постигане на възстановителни резултати. Обхватността и аргументираността на изследването на автора мотивира извода, че се касае до формулиране на нова теория в българското наказателнопроцесуално право и нова концепция на наказателната политика в България.

Следва да се подчертае, че авторът правилно разглежда възстановителното правосъдие като важен инструмент в защита на жертвите на престъпления. В това отношение Д. Чанкова дори е действала малко изпреварващо, тъй като през м. май 2011г. Европейската комисия прие законодателен пакет за защита на жертвите от престъпления, съдържащ мерки в тази посока.

В труда е демонстрирано задълбочено познаване и е направено изчерпателно систематизиране на международно-правната регулация на възстановителното правосъдие. Нейното наличие безспорно е знак, че то се приема сериозно от ООН, Съвета на Европа и Европейския съюз, и от много неправителствени организации. От друга страна, в тази си част монографията би била полезен източник на българските творци на наказателната политика; аналогично и за систематизацията на моделите, чрез които функционира възстановителното правосъдие - медиация между жертвата и извършителя на престъплението, семейно-групово конферирание, конферирание в рамките на общността, възстановително конферирание, осъждащи и „омиротворяващи“ кръгове, комисии за истина и помирение, заповеди за препращане, възстановителни разпореждания и т.н. По-рано те са прилагани предимно по отношение на дребни престъпления, но авторът привежда много доводи от чуждестранната практика, че са удачни инструменти и при по-тежката престъпност.

Работата е особено ценна с обширния сравнителноправен анализ на основните инструменти на възстановителното правосъдие, функциониращи в Европа, Америка, Азия, Африка, Австралия и Нова Зеландия. Особен акцент е поставен върху изследването на законодателството и практиката в Централно- и Източно-европейските страни и Япония. Открити са регионалните специфики и са идентифицирани полезните елементи, които биха били предмет на реципиране. Анализът е критичен, в името на научната обективност авторът е отделил дължимото внимание и на твърдяните в литературата, предимно чуждестранна, недостатъци на възстановителното правосъдие. Приведени са убедителни контрааргументи и са предложени компенсаторни механизми там, където е необходимо.

Трудът „поглежда“ напред и изследва бъдещето на възстановителното правосъдие. Накратко са представени някои перспективи и възможни сценарии за развитието му. Те варират от маргинализирането и асимилирането му от наказателно-правосъдната система до неговия разцвет като една единствена опция в идеално общество. Все пак, авторът за най-реалистичен определя сценария за намиране на разумно ниво на взаимодействие с действащата наказателно-правосъдна система, което би могло да се сподели.

За пръв път в нашата литература се поставя въпроса за необходимостта от системно обучение по принципите и практиките на възстановителното правосъдие, което следва да започне още в училищата, да продължи в университетите и по време на изпълнение на служебните задължения. Само по този начин би се създавала така необходимата ни „възстановителна култура“. Тази теза на автора е представена преди това на международен конгрес и получава широка подкрепа, вследствие на което стартира международен проект за въвеждане на унифицирани програми за обучение по възстановително правосъдие в университетите. Д. Чанкова аргументира позицията, че се касае за нов интердисциплинарен учебен предмет, сечение на няколко наказателноправни науки, но със свое самостоятелно място в модерното университетско обучение. Самата тя вече е изнасяла множество лекции и подготвя цялостен курс.

Специално място в труда е отделено на ситуацията на възстановителното правосъдие в България. След задълбочен анализ е направен изводът, че някои възстановителни практики имат спорадично приложение, особено по отношение на

непълнолетни и по наказателни дела от частен характер, но не може да се говори за масово прилагане. Анализирани са факторите, които пречат или забавят утвърждаването на възстановителното правосъдие. Предлаганите мерки за преодоляването им - осигуряване на достатъчно информация на български език за ползата и успехите на възстановителните практики, обучение, провеждане на пилотни проекти, целево финансиране, организиране на кампании, създаване на подходяща инфраструктура, правна рамка и институционализация могат да се разглеждат като съществен принос на автора. На база на проведено социологическо проучване на мнението на правоприлагащите органи, пострадали и извършители на престъпления и широки обществени слоеве е формиран извод, че има назряла обществена необходимост от разнообразяване на формите на противодействие на престъпността, една удачна форма на което е възстановителното правосъдие. Тази теза, изразена преди това и в други публикации на автора, вече е взета предвид и в Стратегията за продължаване на реформата на съдебната система в условията на пълноправно членство в Европейския съюз, приета от правителството през 2010 г., в която създаването на цялостна система за алтернативно решаване на спорове, включително и наказателноправни, е посочено като приоритет.

Принос на кандидата е и коментара на Закона за медиацията - основа за приложението на възстановителното правосъдие, и многобройните предложения *de lege ferenda*, част от които вече са взети предвид в последното изменение на закона от тази година. Несъмнен принос е и предлагането на конкретен модел на приложение на възстановителното правосъдие в наказателния процес, обосноваване използването му при противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, в затворите и при изпълнението на наказанието пробация и в дейността на полицията. Предлаганите промени в Наказателния кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс, Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления ще бъдат от полза за законодателя и ще доведат до важен социален ефект. Това обуславя значимостта на изследването както за теорията, така и за практиката, тъй като би акселерирало пълноценното прилагане на възстановителното правосъдие в българската наказателно-правосъдна система.

За да формулира изводите си, авторът е използвал богат научен инструментариум. Приведени са релевантни статистически данни, проведени са емпирични проучвания, резултатите от които за по-голяма комуникативност са представени в диаграми. Демонстрирано е отлично познаване и коректно използване на чуждестранната и българската специализирана литература, доказателство за което са направените 319 бележки под линия. Дори и когато води полемика, тонът е спокоен и е спазена научната етика. Тезите са убедително защитени. На читателя са предоставени и множество интернет сайтове за допълнително информиране.

Потвърждение за качествата на кандидата на признат експерт в областта на възстановителното правосъдие е включването ѝ като автор на глави и раздели в няколко престижни колективни труда, публикувани в чужбина. Първият от тях - *"Mapping Restorative Justice Developments in 25 European Countries"*, ed. by Miers, D. & Willemsens, J. и издаден в Белгия през 2004г., си поставя за задача да проследи състоянието на възстановителното правосъдие в 25 европейски държави. Доц. Чанкова е автор на раздела за България и в него представя на читателската аудитория постъпателните усилия за въвеждане на практиките на възстановителното правосъдие у нас. Посочени са всички действащи към момента възстановителни елементи в законодателството на страната - помирението по наказателни дела от частен характер,

възстановителните мерки в Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, възстановителната същност на пробацията. Освен в систематичното представяне, приносят се също и в критичния анализ на препятствията за внедряване и по-пълно функциониране на редица практики на възстановителното правосъдие. Посочено е, че макар и относително нова идея за България, то съществува в дневния ред на идеолозите на наказателното правосъдие, но интересът на правителството към него е малък. И тук, както и в редица други трудове, авторът убедително пледира, че за да бъде в крак с европейските и световни тенденции и за да обогати инструментариума за въздействие спрямо престъпността, българското правителство и парламент следва да предприемат конкретни инициативи в тази посока, за което те са съществено подпомогнати от академичния и неправителствения сектор.

Доц. Чанкова участва и в друг престижен, енциклопедичен труд- *Handbook of Restorative Justice*, ed. by Johnstone, G. & Van Ness, D., публикуван във Великобритания и САЩ през 2007г. В разработената в съавторство част „Регионални обзори, Раздел G. Тематики ” е направен анализ и обобщение на световните тенденции и доминиращи теми в развитието на възстановителното правосъдие в глобален аспект. Открити са важните сходства и различия във възстановителните практики. Обособени са седем доминиращи направления. Формулиран е извод, че сферата на възстановителното правосъдие е един непрекъснат процес на развитие, появяват се нови практики, развива се теорията, възстановителните ценности и постигането на възстановителни решения се възприемат все по-широко.

Заслужава да се посочи и че кандидатът има публикувана самостоятелна глава „Медиацията: Казусът България“ в друга книга, издадена в САЩ през 2010г.- *The Promise of Restorative Justice. New Approaches for Criminal Justice and Beyond*, ed. by Dussich, J. and Schellenberg, J., която обаче няма да бъде предмет на настоящата рецензия, тъй като в значителната си част е включена в монографичния труд.

Важни приноси моменти се съдържат и в публикуваната в интернет студия „Нови модели на възстановителното правосъдие в Европа: резултати от едно изследване “. Това всъщност представлява обширен доклад, изнесен на заключителната конференция по проекта COST A21 «Възстановителното правосъдие в Европа: резултати и предизвикателства», Варшава, 22-24 ноември 2006г. Този труд отразява четиригодишната изследователска работа на доц. Чанкова по проекта. Въз основа на мащабно емпирично проучване в европейски контекст е извършен анализ на статуса и перспективите на новите модели на възстановително правосъдие в Европа. Идентифицирани са спецификите, силните и слабите им страни. Направени са прогнози за развитието им и са отправени препоръки за усъвършенстване.

Друга приоритетна тема в научната дейност на кандидата е защитата на жертвите на престъпления. Тя е разработена в редица трудове, но по-специално следва да се изтъкнат следните:

В доклада „Развитие на политиките, свързани с жертвите на престъпността в България в последно време“, представен на 13-тия международен симпозиум по виктимология, Мито, Япония, 23-28 август 2009г. и публикуван в интернет е извършен преглед на еволюцията на политиките спрямо жертвите на престъпността в България и задълбочен анализ на актуалното състояние на правното им положение към момента. Генерирани са идеи за подобрене и са направени конкретни предложения за усъвършенстване на законовата регулация и практиката.

В един от най-новите си трудове „Към Конвенция на Организацията на Обединените Нации за правосъдието и подкрепата на жертвите на престъпления и злоупотреба с власт “, публикуван на английски език в *Bulgarian Journal of International*

Law, 2010, Vol. II, Issue 2, кандидатът теоретично обосновава и подкрепя необходимостта от приемане на конвенция на ООН за жертвите на престъпления и злоупотреба с власт. В статията е проследена историята на проекто-конвенцията и предвижданите подобрения в полза на жертвите, в сравнение с действащата Декларация на ООН по същата проблематика. Правилно се поддържа тезата, че приемането на обвързващ държавите акт ще даде много повече гаранции и сигурност на жертвите на престъпления и защитата им няма да бъде функция само на добрата воля на държавите.

В статията си „*За един успешен проект и за още необходими действия в полза на жертвите на престъпления*”, Икономически алтернативи, бр. 2, 2011г. Добринка Чанкова, на базата на участието си в проект, свързан с обучение по виктимология в Междууниверситетския център - Дубровник, обосновава необходимостта от по-широко разпространение на виктимологични знания посредством обучение по проблемите на жертвите на престъпления и защитата на техните права. Разработена е учебна програма по виктимология, която в съдържателен и структурен план отговаря на всички съвременни критерии. Направен е критичен анализ на приложението на Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадалите от престъпления.

Ценни и полезни са и другите трудове на доц. Чанкова и особено изготвените учебни пособия. В помощ на студентите за усвояване на знанията по защита правата на човека е пособието „*Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи*”, първо издание 2005г., второ издание 2009г. Електронното помагало „*School Bullying and Violence: Taking Action*”, 2006г. и *Ръководството за обучение на педагогически персонал по превенция на насилието в училище* - I, II и III част, 2008г., в които тя участва като съавтор и редактор, заедно с учени от други 5 държави, са полезни за решаване на конфликтите и предотвратяване на насилието в училищата. Като рецензент на престижното списание „*International Review of Victimology*” тя дава научна оценка на нови трудове. Член е на 4 професионални и творчески организации и на 2 редакционни колегии на научни списания в страната и чужбина.

Педагогическата дейност на кандидата е особено широка и разнообразна. Освен, че е титуляр по фундаментална правна дисциплина - Наказателнопроцесуално право, Д. Чанкова преподава и избираемите учебни предмети Защита правата на човека и Алтернативно решаване на спорове в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Н. Рилски”. Лекциите ѝ се посещават масово, избираемите дисциплини са много популярни сред студентите. Тя разработва и въвежда в учебния план на Нов български университет дисциплината Медиация по граждански и наказателни дела и изнася курса лекции от 2004г. досега. Вече бяха споменати учебните помагала и изготвената програма по Виктимология и разработвания цялостен курс лекции по Възстановително правосъдие.

Заслуга на кандидата е въвеждането и утвърждаването на учебните симулации като метод на интерактивно обучение, провеждане на част от обучението в наказателен съд, полицейско управление, научно-техническа лаборатория по криминалистика. Д. Чанкова провежда от дълги години обучение на английски език на входящите студенти по програмата „Еразъм”. В рамките на същата програма тя е осъществявала преподавателска мобилност в Аристотеловия университет - Солун, Гърция, 2002г.; Университета във Вилнюс 1, Литва, 2006г., Университета Париж 12, Франция, 2007г.; Университета в Севиля, Испания, 2008г., Университета в Залцбург, Австрия, 2011г. Има и други участия като преподавател: в 26-я Следдипломен курс по Виктимология, подкрепя на жертвите и наказателно правосъдие - Междууниверситетски център - Дубровник, Хърватия, 2010г.; в Транснационалния форум „Добри практики във

възстановителното правосъдие по отношение на непълнолетни", Сантяго де Компостела - Испания, 2009г.; в 9-я Азиатски следдипломен курс по Виктимология в Университета „Токива“, Япония, 2009г.; в Университета „Васеда“-Токио, 2009г.; по програмата INTERREG в Тракийския университет «Демокрит»-Комотини, Гърция, 2006г. и във втория обучителен курс "Експерти в сътрудничеството и подпомагане в операциите по превенция на конфликти, управление на кризи и пост-конфликтна рехабилитация" на Университета Комплутенца - Мадрид и организацията „Хелзинки - Испания", 2004г.

Доц. Д. Чанкова обича да работи особено с изявени студенти и ги подготвя и участва с тях в международни конференции и състезания по право - Варшава, 2007г. и София, 2011г. Ръководител е на 4 докторанта, с единия от които участва в научен проект, имала е и един дипломант. Катедра „Публичноправни науки и публичен мениджмънт", която оглавява, е най-голямата в Правно-историческия факултет. Въпреки огромната административна натовареност, тя се справя успешно със задачите и се ползва с уважението на колегите. Участва в акредитациите на специалностите „Право", „Публична администрация" и „Международни отношения", на Правно-историческия факултет и в изготвянето на независимата оценка на университета по последната рейтингова система. Разработва казуси за държавни изпити.

Като експерт Добринка Чанкова е била член на работни групи, изготвили Закона за медиацията и подзаконовите актове по приложението му, както и проектозаконали за изменение и допълнение на НПК и НК /2003-2010г./. Участвала е в национални изпитни комисии за подбор на следователи / 2005 и 2006г/.

Обществената ѝ дейност също е активна. Тя е учредител и член на Управителния съвет на Националната асоциация на медиаторите от създаването ѝ през 2005г. досега и учредител и председател на Управителния съвет на Института за решаване на конфликти от 2000г. досега. Обучител на медиатори и медиатор.

За цялостната си дейност е получила 3 грамоти, 1 почетен диплом и 1 почетен знак.

IV. Критични бележки и препоръки

Към кандидата могат да се отправят и някои бележки и препоръки.

В монографичния труд се констатира известна диспропорция в представянето на отделните възстановителни практики и в тази насока има място за доразвитие.

Езикът в трудовете е изключително богат и разбираем. Същевременно, може да се препоръча избягване, там където е възможно, на чуждици. Следва да се отчете, че тематиката, по която кандидатът работи, в преобладаващата си част е нова и не винаги има еквиваленти в българския език, но езиковата ѝ култура позволява преодоляването на този проблем и допълнително облекчаване на читателя. Все пак, тя за пръв път въвежда в българската научна терминология понятието „възстановително правосъдие", от английското „restorative justice", което е трудно преводимо на много езици и нерядко се използва в оригинал. Предложения превод бе възприет от научната общност без възражения, което дава основания да се счита, че тя би могла да продължи да работи в това направление.

Кандидатът има значителен брой публикации в чужбина, но може да се препоръча за в бъдеще да отдели по-голямо внимание на българската аудитория, за да привлече повече съмишленици за осъществяване на далновидните си идеи.

Тези бележки по никакъв начин не омаловажават достойнствата на научната продукция на кандидата, а само целят да дадат насока за бъдещата ѝ творческа дейност.

V. Заключение

Иновационният характер на научно-изследователската и педагогическата дейност на кандидата е безспорен. С цялостното си творчество тя съществено е допринесла за развитие на наказателнопроцесуалната наука и усъвършенстване на законодателството и практиката по прилагането му в редица направления, а в трудовете ѝ се съдържат още ценни идеи, които подлежат на реализация. Качествата ѝ на преподавател, който работи по високи стандарти, са общопризнати.

Давам на научната и преподавателската дейност на доц. д-р Добринка Чанкова **категорична положителна оценка**. С оглед посочените по-горе значими научни и педагогически постижения считам, че тя отговаря на изискванията, предвидени в Закона за развитието на академичния състав в Република България за заемане на академичната длъжност професор по наказателен процес. **Поради това с убеденост препоръчам на председателя на научното жури да предложи на факултетния съвет на Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски”- Благоевград да вземе решение Добринка Иванова Чанкова да бъде избрана на академичната длъжност професор по наказателен процес.**

Дата: 17.06.2011

Рецензент:

